

Ordonnantie vanden heeren Staten

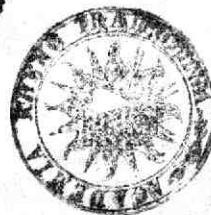
<https://hdl.handle.net/1874/9375>

29

ORDONNANTIE
VANDEN

HEEREN STATEN

's Landts van Utrecht / over de platte
Zanden vande Provincie van Utrecht/
beroerende die maniere van proce-
deren / ende andere saecken al-
daes occurerende.

TOT VTRECHT.

Op Salomon de Kop / ordinaris Drucker der Heeren
Statuten 's Landts van Utrecht / Anno 1635,

AVRITS, GEBOREN PRIN-

ce van Oraignen, Grave van Nassau, &c. Marquis
van der Vere, &c. Stadt-houder, mitgaders die
Staten van den Lande van V T R E C H T , Al-
len den genen die desen gegenwoordighen sullen
heen ofte horen lesen, saluyt : Doen te weten , dat wy deur ver-
scheide klachten ende querelen van den Oudersaten van den
Lande van V T R E C H T ende anderen , ende mede by expe-
riencie bevinden seer groote confusie ende ongeregeltheyd int
administreren van de Iustitie, ende andersins ten platten Landen
van Vtrecht , oock vermits den Oorloge ende verloope van ty-
den ingevöert te zijn , waer deur parijen tot expeditie van Iusti-
tie , ende van heute voordere nootdrufte seer qualijcke kunnen
geraecken , ende dat zy nietemin oock gedaen hebbende groote
onkosten , vermits diversche nulliteyten dickwils dubbelt proces
over cene saecke moeten sustineren , waer jegens begeerde te
voorsien ende ordre te stellen , ten eynde dat sodaniche confusie
ende ongeregeltheyd voorts aen kome te cesseren , ende dat die
Iustitie een meesten dienste en de gherieve van den ghenen die
folcks behouven sullen ; ende ten minsten kosten van partyen
geadmainstreert werde : S O O I S T , dat wy daer over gehadte
hebbende het advijs van den eerste ende andere Raden van den
Hove van Vtrecht geordonneert ende gestatuert hebben , or-
donneren ende statueren by desen , dat van nu voorts aen over
die geheele platte Landen van Vtrecht , over alle Gerechten ge-
procedeert sal werden , volghende d' Instructie ende den Arijc-
kelen hier naer verklaert.

Seden eersten / dat in elcke
Dorpe ende Gerechte by den gene die
sulcks competeert ghelyst sal worden
een eerlijck man tot eenen Schout
ende een tot Secretaris die heuren
eedt doen sullen in handen van ons
oste onse Ordinaris Gedeputeerden
omme vpt onsen name / recht ende
Justicie te administreren / ende in handen van onse vasallen
daer zp die leghe Gherechten hebben / omme vpt onser ende
der selver vasallen namen Justicie te administreren.

I I.

Ende sullen alle alsodanighe Schouten ende Secretari-
sen van nu voortszaen eer zp tot het exercitie van heur lieder
Schout ampt ende Secretaris ampt sullen mogen werden
geadmitteert / gehouden wesen den Staten van den Lande
van Vtrecht in handen van dese lve Staten oste heur lypder
Ordinaris Gedeputeerden eedt van getrouwighent te doens/
ende van de selve te obedieren / ende te gehoorsamen int gene
v'voorts Staten oste heur lypder Gedeputeerden hym ghe-
bieden ende ordonneren sullen / ende voorts hun te reguleren
naer den inhouden van de forme daer op gemaectt oste noch
te maecken / daer van den Secretaris van de Staten notule
maecken ende acte gheven sal.

I I. I.

Dat alle Jaer onse Maerschalcken ende Vasallen in de
Lan-

Landen van Utrecht eenigh gherecht hebbende/ den Sche-
penen ofte Gheswoerens in heure respective Jurisdictieli op
die ghewoonlijcke tyden sullen vernieuwen ende eedt af-ne-
men / als dat zy tenen moghelycken recht ende justicie sullen
doen/ sonder gunst ofte wangunst van partyen te draghen.

¶ En int selve sullen die Schouten goede acht nemen int noe-
mmeren van de Wettien/ dat sy niemant tot Schepenē ofte
Gheswoerens en kommers dan maguen niet eerst van goeds
name en fame / die den anderen niet en sullen bestaan in den
derde grade ofte naerder/ die zijn van oprochte Euangelische
Keligie / emmers ten minsten alsulcke / die niet en zijn van
eenigh quaet nae-deucken / dat sy souden wesen bittere Vre-
anden van deselve Keligie/ ofte van 't welbaren van 'tghes-
meene bestie.

V.

Item/wordt alle den Schouten van den platten Landen
voornoemt/ by desen wel expresselijck belast dat sy goede co-
respondentie ende eenigheyt houden met den Dienaren des
Godlycken woordes / den selven doende alle moghelycke
ende behoorlijcke behulp ende assistentie.

V. A.

Item/also die gelegenthert van den Lande van Utrecht/
ende van den tyde evidentelijcke vereyscht / dat oock ten
platten Lande voornoemt / verschende ommelaghē ende
uytsettinghe moeten werden ghedaen / ende dat over die
enkosten van de collectatiē van dien/ by den Contribuanten
pickwils werdt gheklaght/ omme daer inne niet ghevouch-
lijcke

lijcke middelen naerdere ordre te stellen / hebben w^p ghed^y
donneret ende ghesatuert / ordonneren ende statueren
mits desen / dat die bedieninghe van den ontfanck van de
Oudtschilt gelden / Leckendijcx ende Hⁱjnderdams gelden/
ende voorts generalisatie van alle ongelden / Impositien/
Contributien ende andere uytsettinghe / ordonnaris ende
extraordonnaris / hoedanigh die souden moghen wesen
ooste werden ghenoemt / onder veder Gherechte elcke jaer
int openbaer op-geslaghen ende bestaet sal werden aenden
ghenen die 't selve officie voor dat als dan aenstaetide sare
op 't minste sal bieden te bedienen / ende te stellen caucie
souffisant voor zmeec administratie ten goedt ghenoughen
van den Gerechte / 'twelcke alsoodanighe bestadinghe doen
sal : wel-verstaende dat den slagh van deselve bestadinghe
ghegaen zynde / den Schout van den selven Gherechte als
soodanighen slagh terstont aen hem sal moghen nemen / op
gelijcke conditien / voorwaerden / ende ten p^rypse daer over
den slagh sal wesen ghegaen / mits van ghelycke stellende
caucie souffisant ten goeden ghenoughen als vozen / ende sal
alsoodanighe beloohninghe den selven Gadermeyster / 't zp
hy Schout aldaer zp ooste niet / in zynen uytgabe gepasseerte
woorden/daer mede hy hem sal laten ghenoegeen/ sonder daer
over van pemanden yet meer te eyschen ooste te ontfanghen/
op pene dat den Contraventur ghehonden sal wesen 't gens
hy te veel soude hebben ontfangen / dubbel te restituieren aen
den genen / van den welcken hy sulks afgheepscht ooste ontf-
anghen hadde / ende dat hy daer-en-boven arbitralijck sal
werden geoordeert.

P. 3.

Sullen mede d' vodzende Schouten/Gherichten/ Se-
cretariissen ende Gadermeesters respectivelijck hun regule-
ren/achter volgende d' Godgnantie by den Staten 's Lants
van

van Utrecht op den sevenden Martij vve. twee ende tach-
tigh gemaect / ende in druck doen stellen op de uytsettinghe
ende Collectacie van de Staten penninghen ende ongelden/
daer van men ten daghe van de verpachtinghe van onse
Schoutampten op lesen sal het xx/xxi/xxii/xxiii/xxiv/xxv/
ende xxvi/ Articulen / naer in-houden van welcke Articulen
den Kentmeester van de Domeynen soa veel als hem aen-
gaet / hem insghelycks sal reguleren / op pene daer iauie ver-
haelt.

V A T.

Item / ende omme des te bequamelijker in desen te moe-
ghen voorsien / ende ten ernde dat die penninghen by den
respective Schouten / Buermeysters / Gadermeysters / ende
andere Collecteurs ten platten Lande te ontfanghen / ghe-
trouwelijck over-ghebrocht / ende den respective Dorpen /
Gherichten / ende Bupzen nae behoren mogen strecken / ende
op dat die goederen ende penningen van de Ghemeente wel
ende te recht werden gheadminstreert / dat zp oock sonder
kennisse van sake in geene merckelijcke schulden en komen
te verloopen / so hebben by gheordonneert ende gestaueert /
wydonneren ende statueren mits desen / dat alle Schouten /
Buermeysters / Gadermeysters / Collecteurs / ende andere
Ontfangers / ende gener alijcke alle den ghenen die eenighe
administratie van den Dorpen / Gherichten / ofte Bupzen
sullen hebben gehadt alle Jaer eens schriftelijcke ende per-
tinente reeckeninghe / bewijs ende reliqua sullen doen van
heure administratie / ende dat t' eenen tamelijcken daghe /
vre / ende platiſe / die by den respective Gherichten met
voorgaende adviſs van den Maerschalck ofte Ambachts-
heere daer onder zp zijn resorcerende / daer toe sullen wer-
den veraempi ende verkondight veerthien daghen te vozen
by publicatie in heure respective Kercken / ende voorts by

affixie van billetten voor des Schouten hys aldaer / ende
sullen d'voorschreven rekeninghen ten minsten acht daghen
voor den gheprefigeerden reecken-dagh by den rendant ghe-
levert worden onder den Secretaris van der plaetse / ten
epnde die van den selven Gherechte/mitsgaders die Gront-
heeren ende andere gheinteresseerden alsoodanighe reecke-
ninghe moghen visiteren / ende ten reecken-daghe komen
des te beter gheinstreeert / ende sal den gheprefigeerden
daghe d'voorschreven rekeninghe int openbaer op-ghelezen/
gehoort ende gesloten / ofte anders geapostelleert werden by
den Secretaris aldaer/ ter Ordonnantie van den Gherech-
te / ende ten overstaen ofte adfistentie van den Maerschalck
des selven Quartiers / ofte van zynen Substituut / ofte van
den Ambachts-heere respectivelick / indien den selven be-
lieft daer by te zijn / ende sullen voorts d'voorschreven reec-
keninghen met het bewijs daer toe ghe-exhibeert / gheleert/
gesloten ende bewaert werden in des selven Gherechts-
kiste omme daer toe acces te nemien / als sulcks bevonden sal
worden van noode te zijn / ende soo verre remaunde van den
Ontfanghers ofte Administrateurs voor-noemt / ofte pe-
mandt van den Gherechte ofte heeren Secretaris ghe-
brecke zijn te volkomen t'ghene voorschreven staet / sullen
den Ontfanghers ende Administrateurs elcken daghe nae
het verloop van den dagh gheprefigeert bi d'insyniatie van
weghen den Maerschalck / Ambachts-heere / ofte Gerech-
te daer toe ghedaen / ende anders nae expiracie van e're Jaer/
dat yn heure administratie hebben gheaeuert / verbeuren
die somme van thien gulden / ende die van den Gerechte we-
sende in gebreke/in heur. Inde regard sullen vervaluen/elcr
in een boete van twee gulden twee stuivers elcken dage/ende
indien den Secretaris bevonden sal worden hier imme te wes-
sen in ghebrecke / sal verballen s'reene periue vaurse gulden
's daeghs/ ende sullen d'voorzienende gebrekelycke Ontfan-
gers

gers/ Administrateurs/ Gerechten/ ende Secretaris respecti-
velijck daer en boven arbitrarie ghecorrigeert werden naer
exigentie van der saecke / ende vpt heure particuliere goede-
ren betalen/ende goet doen alle kosten/schaden/ende interesse
deur 't voorz gebreck by pemanden als dan gehadt ende ge-
leden / ende noch te hebben ende te lyden.

XX.

Voorz/ alsoo daghelijscks vele ende verschede dolcanciers
tusschen den Hupselpden ende anderen worden ghemovert
vpt saecke van de inuitept daer over zp klaghen / dat int
maecken ende executeren van de setcedullen/ende repartitieu
der vptsinghen ende contributien soude werden ghecom-
mitteert / omme d'selve te precaveren / ende ten eynde daer
inne alle ghelyckheypdt (voor soo veel het doenlijcken es)
werde gheobserveert / sullen d' Schouten / mitsgaders die
van heure respective Gherechten gehouden wesen / tusschen
date van dese ende twee maenden naest-komende / ende soo
voorz alle thien jaren eens voor Corsdaghe / deur den Se-
cretaris van heur-lipder Gherechte pertinentelijck te doen
aentecken alle die Mergentalen/ Ackeren/ Erven/ Hof-
steden/ Kampen/ Tynnen/ Boomgaerden/ ende Landen
onder heur-lipder Gherechte gheleghen / egheene van dien
vpt-ghesondert / met die namen van den Epghenaers ende
Wimpckers van deselve Landen / ende sullen alsoodanighe
aen-teickeninghe in der Staten Camere leveren ten voor-
schreven ghepresigeerden tyden / op pene van thien gouden
Kealen te verbeuren by den Schout / Gherechte / Secreta-
ris / ende elcks van dien die van sulcks te doen sal wesen in
ghebreecke ende den voorz tijde ge-expireert / ende d' voorz
pene verbeurt zynde / sullen die ghebreeckelijken even wel
gehouden wesen / v' voorz annotatie ende overleveringhe te

doen binnen een maent als van naest-komende / op die penne
van noch twintigh goude Kealen/ende arbitrale coorrectie.

X.

Ende sullen die Schouten ende Gherechten den onwilligen ten effecte voorschreven by gyselinge ende andere penen moghen ende hebben te compelleren / ende indien hem daer over eenighe swarigheypdt werde ghemoveert ofte het effect van't ghene voorschreven staet werde gheretardeert / sullen den Schout ende Gerechte (daer onder sulcks ghebeurt) gehouden wesen den Staten ofte heure Ghedeputeerden eerstdaeghs daer van te adverteeren/die daer jegens voorts sullen hebben te voorzien/ soo dat behoort.

X I.

Item/sullen d'voorschreven Schouten ende Gherechten gehouden wesen/ eenen pegelijck die aan den selve Gerechte te doen sal hebben/ recht ende justitie te doen administreren/ in manieren hier nae volghende.

X II.

In den eersten sullen den Schout ende Gherechte alle jaer houden vier distincke Recht-daghen / ofte open daghen ten ghewoonlijcken tyden / ende aldaer alle dage recht ende justitie doen van schade ende schult / soo langhe daer pet te doen is.

X III.

Dan even-verre eenighe Optheemischen / te weten / den ghener

ghenen die baupten den Lande van Utrecht woonende zijn/ ende aen den Gerechte pet te doen hebben/ ende insghelycks in saecken van binnen jarische Landt-pachten. Item van arbendts-loon / van verteerde kosten/ ende van andere gheprivilegeerde personen ende saecken / daer inne salmen oock baupten d'voorsch open Recht-dagen t'allen tijden over dwarsnacht recht hebben ende prosequeren / tot dat alsoodanighe saecke sal wesen ge-ept.

XIIIA.

Wel-verstaende indchtans / soo wanneer yemandt een platte Lande in rechte sal worden aen-gesproken/ 't zop eenighe open dagen by arrest / ofte andersins dat den Aenklaer gehouden es deur den Schout ofte zynen gesworen Boden die weete ofte citatie te doen doen ten wepnigheten vier ende twintigh uren te vozen / ende eer die saecke sal hebben te dienen aen de personen van den verweerders / ofte indien sy niet binnen heuren hupsen/ ofte aldaer te bewinden en zijn 't heure woon-plaetse / met verklaringhe van de somme ende saecke daer vozen sy werden gheboden / mitsgaders den dagh / upre / ende plaetse daer jeghens zp werden verdaghvaert.

XV.

Ende sullen d'voorschreiben Schouten ende heure gesworen Boden alsoodanigh exploict gedaen hebbende/ gehouden wesen 't selve exploict met heur-luyder wederbaren by den Secretaris van heur-luyder Gherechte te doen aentecken/ alles op pene van nullite van 't ghedane exploict / ende dat het interesse van dien / jegens den exploiteur sal staen te verhalen.

XVII.

Ende van pemanden te besetten / ofte hem ofte zijn goet te arresteren / sal den Schout ofte zyne Wode hebben een grooten ofte halve stupver.

XVIII.

Dan 't goedt van pemanden ghearresteert zijnde / es den Arrestant ghehouden den Eghenaer van 't gearresteerde goet daer van insinuatie te doen doen / ten eynde hy zijn gearresteerde goedt kome defenderen / ende soomen daer toe van noode heeft eenen Brief van insinuatie te doen expedieren / sal den Secretaris daer voor ende voor d'Copie van den selven Brief hebben acht stupvers.

XIX.

Ende den Schout voor het besegelen van den selve brief insgelycks

vijf. stup.

XX.

Ende van een weete te doen sal den Schout ofte zynen ghesworen Wode hebben over elcke myle wech ende weder voor een ghereeckent

vijf. stup.

XX.

Des sullen d' Schouten ende Gherechts-boden / ende alle Ondersaten van den Lande van Utrecht / elcks op de pene van thien Carolus gulden / ende op de pene van nullite hun wachten van te arresteren ofte doen arresteren / besetten ofte te doen

te doen besetten voor eenighe Gherechten van den platten
Lande / die personen ofte goederen van den Hupslupden
ofte anderen woonende in den Lande van Utrecht / ten
ware zp bewonden worden in eenigher wyse voor-bluchthigh
te zijn/ onvermindert over al d' Stadt ende Steden van den
Lande van Utrecht / heire gherechtighedt in regard van
de Arresten / die sullen hebben te dienen voor de Gherechten
van deselve Stadt ende Steden / maer sullen d' selve con-
venieren/ ofte voor den Gerechten daet onder sy zijn resorte-
rende/ ofte voor den Hove van Utrecht t' heur-luyder optie.

XXI.

Voorzts / alsoo vele ende verscheynde onnuttte kosten ten
platten Lande dickwils werden ghedaen / sonderlinghe soo
wanneer aldaer op extraordinaris Recht-dagen werdt ghe-
procedeert / omme d' selve te vermpden/ soo en sullen d' voor-
noemde Schouten ende Gherechten / Secretaris / ende Wode
van dien tot kosten van partyen voorzts aen niet moghen
teeren ofte eenige gelagen houden / op pene van te verbeuren
elcks van hun-luyden t' elcke repse die somme van ses Ca-
rrolus gulden.

XXII.

Dan sullen hun laten genougen op die opene recht-dagen/
's daeghs den Schout met vi. stu. ende die Schepenen
ende Secretaris elcks met drie stuvers te betalen / tot laste
van de gemeene Ondersaten van den Gerechte / ende dit al
boven noch andere twaelf penninghen die te betalen staen
over elcke presentatie / by den ghernen die de presentatie doet
aentecken / daer van den Gherechte komen vier pennin-
gen/ende den Secretaris acht penningen.

X X I I.

Ende op extraordinaris Recht-daghen sal den Schout
voor zynne vacatie hebben voor elcke saecke — iiiij. stup.

X X I I I.

Eleks van den Schepenen ————— ij. stup.

X X V.

Den Secretaris. ————— ij. stup.

X X V I.

Den Procureur voor elck termijn soo ordinarie als extra-
ordinarie te houden. ————— ij. stup.

X X V I I.

Ende den Gherechts-bode voor het laden van den Ghe-
rechte ————— ij. stup.

X X V I I I.

Ende voor het adviseren op den Recht-dagh by den Ghe-
rechte ————— ij. stup.

X X I X.

Des sal den Secretaris boven d'voorschreven twee stup-
vers / over het aentecken van de presentatie op die Rolle
van wat termynne het zy / noch ontfangen xij. penningien/
alſe

alse acht penninghen t' zynen behoube / ende vier penninghen
voor den Gerechte als vozen ghesepdt is.

XXX.

Ende oft ghebeurde dat remandt van partyen / van eenige
ghe Schrifturen quame te dienen / sal peder bladt van dien
continerende / ten minsten veertigh regulen hoogher niet
werden ghetaxeert als op twee stupvers / jaer alwaert schoon
alsoo / dat alsoodanighe Schrifture over het maecken van
dien meer hadde ghekost / soo wy verstaen dat eerien peghe-
lijcken t' zynen goeden believe oock ynt Stedenende andere
plaetsen Advocaten / Procureurs / ofte anderen wel mach
ghebypcken/mits nochtans draghende die kosten van dien
't zyne particuliere laste / ende sonder deselve kosten voordier
in taxatie te brenghen als hier vozen es ghestelt / te wetten /
d'assistentie van eenen Procureur met twee stupvers op pe-
der termijn / ende het bladt gheschrifts op ghelycke twee
stupvers als vozen.

XXXI.

Item / al-hoe-wel den verweerde tot zynier onlastinghe
niet en behooxt gheadmitteert te werden / omme hem by eede
te purgeren / soo wanneer die Venklaghe zyne Septentbr
twee Ghelyckhen ofte andersins kan bewysen / nochtans
overmits die ghelegenthende van der saecke somtijds ver-
epscht / dat een van partyen tot den eedt behooxt gheadmit-
teert te werden / ende dat den eedt van niet te eahunnieren te
presteren staet / komt den Schout van den eedt te staeven an-
der-halve stupver / ende vanden twee Schepenen daer over-
staende / elcks een halve stupver.

Item / voor alle boxch-tochten/ willige acten: Item van

XXXII.

Acte van Appel/ van eenen eedt / ende andere gherechtelijcke Acten aen te tēpcken en te registreren / Item van extracten daer vant te gheven / ende voor het annoteren van eene simpele procuratie / sal den Secretaris hebben voor elcke acte van dien eenen halven stupver/ende voor eene procuratie met ratificatie / dubbelt gelt / ten ware dertensie van dien merckelijcke groot ware / in welcken ghevalle hy sal werden gheloont naer advenant van ander halve stupver over elcke bladt schrifte.

XXXIII.

Item/ voor Schriften ofte Requesten te apostilleren eenen halven stup.

XXXIV.

Item/ voor eene Sententie diffinitive salmen den Secretaris betalen —————— vij. stup.

XXXV.

Voor eene interlocutoire/ —————— iiiij. stup.

XXXVI.

Voor het dictum alleest/ —————— ander halve stup.

XXXVII.

Ende voor eene taxatie van kosten —————— iiiij. stup.

Item/

X X D A T. *Van den dode soou nadere
en haud reguleren en verregelen en niet overwinnende*
AItem sal den Aenlegger ofte Epsscher ten dage dienende/
van epsch zynen epesch ofte klachte doen / ofte bygheschrifte
over-leveren/ ende 'tselue by den Secretaris pertinentelijck
doen aentecken.

X X E A T.

Verdeemt van de dage, dat den dattre van den dode niet overwinnende
Daer van den verweerde t'zynen versoucke by den Se-
cretaris extract/ ofte copie sal werden gelevert.

*Want den dode sal een spad van d'Epsscher niet houden noch
sal niet om hem alhoed sal troepen noch daer verweerde t'zynen*
Ende so verre den Epsscher ofte Aenleggher ten geprefu-
geerden dage zynen epesch niet en doet/ so sal den verweerde
geabsolueert werden van der instantie/ ende den aenleggher
gecondenneert in de kosten/ indien d'verweerde 'tselue al-
daer versouckt.

X L A.

*Welcke kosten den aenlegger in alle gevallen gehouden sal
wesen te betalen/ ende oock al woren hy deselue faceke weder
aen sal mogen leggen.*

X L I A.

Dat indien den aenlegger ten betrekenden dage compa-
reert/ ende dat den verweerde niet en komt/ ofte remanden
van han ghemachtheit niet en segt/ indien den verweerde
verdaglycaert es omme te kennen ofte ontkennen zyne obli-
gatie/ constitutie brieven/ ofte andere schult-brieven/ en omme
op't namptissement te antwoorden/ so sal jegens hem op't
versouck van den aenlegger verleent werde het eerste diffault
hyt krachte van't welcke d'woerz blyeven ghehouden sullen

C

worden

worden voor bekent / ende den verweerde ghecondemneert
d'penninghen in de obligatie begrepen / te namptiseren in
handen van den epsscher / ende dat onder cautie nochtrans / de
restituendo hy also verre naemaels bevonden werde sulckg te
behoren.

X L I I I .

Eli sal den epsscher verleent werde eene andere citatie jegens
den naesten rechtdage.

X L I I I .

Ende indien den verweerde ten dage als hy andermael
verdachvaert es compareert / sal doock als dan moghen ver-
soucken / dat jegens hem epssch werde gedaen.

X L V I .

Dan indien den verweerde doock als dan niet en compa-
reert / sal jegens hem andermael deffault gegeven ende gede-
erneert werden / eene andere wessende die derde citatie.

X L V I I .

Welcke gexploiteert zynde / ende den gedaeghden niec
comparerende / sal jegens hem ghegheven werden het derde
deffault.

X L V I I .

Ende sal den epsscher als van verftont overleteren zyne
epssch

Epesch ofte intendit Ende die woerdt berisitten / soo hy dat
verkaet / omme daer op recht gedaen te woerden.

L I X.

Ende tyn den epsscher t'zynre intentie den p'sincipale sen-
tentie verkrijght ofte niet / so sal niettemin in allen ghevalle
den verweerde dessailliant gecondemneert werden in de ko-
sten vanden selven processe.

L X.

Ende in alle saken daer dessault ofte comparunt ghegeven
werc / sullen die dessaillanten op elcke dessault gecondemneert
werden in de boete van een blanch ofte twaelf penningen ten
prospte vanden Schout.

L XI.

Indien den Dessailaint naer die eerste ende tweede def-
faulcen compareert ende purge van dien versoukt / sal daer
toe geadmitteert werden / mits betalende die kosten ende boe-
ten voorsz.

L XII.

Maer nae het derde dessault en sal geen purge werden ge-
admitteert dan met Requête civile / die toe ghelaten sal wor-
den tot dat het vorrnisse sal werden gepronuncieert exclusive.

L XIII.

Ende indien den verweerde ten betrekken den daghe
komt / sal den aemleggher teghens hem doen zynen epesch met
brieven ende beschept / indien hy eenighe heeft.

C 2

Daer

L V I **D**it is dat vrolyke **I**nschrijfing d'etatuatie van d'etatuat
indien in noeding is dat qua stand en moedigheyt

Taer van hy zyne wederpartyn sulcks versouckende/ghe-
houden es t'zyne koste copie te geven.

L V I I **D**it is dat vrolyke **I**nschrijfing d'etatuatie van d'etatuat
indien in noeding is dat qua stand en moedigheyt

Ende ter discrecie van den **Gerechte** hem laten gheniet
bequame tijdt omme t'antwoorden.

L V I I I.

Ende van ghelycke sal voortgaende partyen bequamen
tijde respectievelijk werden gegonst omme te repliceren ende
te duppliceren successivelijk / alles peremptoerlyk ende op
verstek.

L V I X.

Behoudelijck/ so wanneeremandt by exceptie wil ant-
woorden / dat hy gehouden es alle zyne exceptien eenemael
teffens te proponeren.

L V I X I.

Ende niettemin onvermindert d'selue exceptien ten prin-
cipale t'antwoorden/uptgesondert so wanneer geproponeert
werden exceptien declinatoire / van litispendentie ofte litis-
finire/ofte diergelycke dienien sal mogen insisteren.

L X.

Die sake hy veschantwoorde repliceqz ende duplijcqz be-
schreven ofte bedongen zijnde / sal partyen werden geordon-
neert heure stukken ende verificatiën by Inventaris over te
leveren

leven in handen van den Gherechte ende Secretaris daudien/ omme daer oprecht gedaen te werden na behoren/ende dat in saecken in rechten bestaende/ ende die by acten sullen worden gefurneert.

Lege **X**ij. daer sal een neemtig da-

tertijd vóór dien olypende d' iusti bestade vóor dien

Dan in saecken consisterende in septen / ende daer bewijs wert gerequireert/ sal partyen lijd geprefigeert werden van xiiij. dagen ofte drie weecken ten langsten/ omme den getuigenen voortwe Schepenen/ Gheswoenz ofte Buuren by den Gherechte daer toe gecommittet/ ende voor den Secretaris van den selven Gherechte by rede te doen horen elcks aparte ende int secrete.

Lege **XI.** daten vandaag nemaal zullen

dat sal vóor dien olypende d' iusti bestade vóor dien

Endesal den Secretaris die verklaringe van den getuigenen / mitgaders die responsie personeel van partyen perciumentelick aenteckenē op veder articule/ daer op het besoigne valt / sonder dat hy sal moghen volstaen met het schryven ofte verklaren den inhouden van deselve Articule waerachtigh te zijn.

Lege **XII.** vóor dien olypende d' iusti bestade vóor dien

Ende als die getuigen woonen býten die jurisdictie van

den Rechter daer voor ge procedeert wordt/ sal by letteren requisitoire den Gherechte van de plaeſte daer in woonen/ d'examinatie werden versocht ende gedaen/ daer van partie aduers ofte heuren Procureur sal worden geinsinueert xiiij. uren te vozen met overlevinge der articulen daer op d'examinatie sal staen te doē/ omme by partyen daer jegens interrogatiorēn overgelevert te werde/ indien heit goet hanckt die den Rechter vander saken gehouden sal wesen te ontfangen/ ende in synne requisitorēn mede te bellijpten / ten tynde den

C 3
getuigen-

getuigen daer op mede werden ghe-examineert/ ende dat al-
sulcs den gerequireerden Rechter zyns geheele gebe soigneet
de besloten over seynde aen den Rechter/daer van hy sal we-
sen versocht / waer voor den Commissaris ende Secreta-
ris ghenieten sullen elck 's daeghs ————— vj. syn.
mits besoignerende ses uren 's daeghs min ofte meer naer
advenant.

LXII

't Voorz bewiss gedaen ende den tijde daer toe ghepres-
geert wesende overstreecken/sullen partpen hare ding-talen/
informatien / ende andere stukken ghorechtelijck onder den
Secretaris overleveren by Inventaris binnen acht dagen/
ende binnen andere acht daghen lichtien Copie van 't ghene
geproduceertes/ende voortis schrypwen by reprochen ende sal-
vatiën van veertien dagen tot veertien dagen/ al peremp-
toorlijck

LXIII

Item/en sal op geene Certificatiën noch Attestatiën rechte
ghedaen werden / ten ware deselve binnen den tijde van de
productie waren ghercoleert / ofte voor den Rechter van
der sacke / ofte by requisitoiren als van de productie van de
ghetuigen voren ghesepdt es / ten ware dat den voornoemde
ghetuighen waren over zee / ofte verre bryten landes ofte
dat zy overleden waren/ in welcken gevalle den Rechter dast
op sal hebben te letten/sulcks als dat nae rechten behoozt.

LXV.

Item/en sal oock op geene Coppen recht gedaen werden/
ten sy d' selve by den Secretaris van den Gehrechte up-
ten principale sal wesen gheautentiseert partpe ofte zynen

procu-

Procureur daer over getoeyen/ ende daer inne geselt wesen.
De dagh/ maent/ ende jare/ van de collatie van dien.

LXVII.

Item/ sullen die van den Gerechte voortaaen heure sente-
re diffinitive pronuncieren by condemnacie ofte absolu-
tie/ ofte verklaringe dat den Epischers in haren epesch niet en
zijn ontfanckelijck niet condemnacie/absolutie/ ofte compen-
satie van kosten.

LXVIII.

Dat indien Schepenen ofte Bueren hem selven niet
wijs ghenoech en kennen om bonnisse te gheven / soo sullen
zi dat oordeel veertien daghen ofte min moghen steden/
ende die dingtalen/schriftueren/bewijs-stucken ende saecken
van partpen deur een ofte twee van hem lypden seynden
aen eenighe Rechts-gheleerden / ofte daer zi ghewoonlycke
zijn consultatie te halen / ende het advijs van den selven by
geschrifte aen heur-lypder Gherechte besloten overbhengen/
ende sullen partpen gehouden wesen daer toe inne te leggen:
soo veel als die van den Gherechte bevinden sullen daer toe
noodigh te ziju / daer van d'ghecommitteerde Schepenen
ofte Bueren / hebben sullen over elcke mple drie stup. son-
der dat zi voor heure teer-kosten / ofte vacatien pet meer sul-
len moghen ghenieten / het uyt-repsen ende keeren van eene
mple voor eene mple ghereeckent/ ende sullen mede van de-
selve inne geleerde penninghen die Consulanten werden ghe-
loont/ende dit sal al wesen tot laste van den Verlieter/sulcks
dat den Winder zi ne verschote penninghen sullen werden
gerestitueert/ ten ware die kosten gecompenseert werden / in
welcken gevallen d'voorzij onkosten ghedraghen sullen werden
half ende half.

LXVII. q u i c k s t o r m o g e
v i n d h a c h t a l l o r d h a c h t v a n d e r d

Ende oft gebeurde dat remandt van partpe niet inleggen
en wilde / so sal den Schouwd voorz penninghen voor den on-
willigen verleggen / die hem den verlierer wederomme geven
sal / ende boven dien sal den genen die in wegeringe ofte ge-
broke bevonden wert / d' voorzende penninghen op te brengen
gehouden wesen / aen den Schout noch te betalen den deoden
penninck meer als hy heeft verschoten / te weten : indien den
Schout verschoten heeft twee gulden / sal den gebrekelycken
boven d' voorzende twee gulden / aen den Schout betalen ee-
ne gulden / ende so voorzts min ofte meer naer advenant / van
welcken derden penninck den ghebrekelycken ege ne restitu-
tie en salghemieten / alwaert doek dat hy brysentrie anders
in der sake mette kosten quamie te trypumpferen.

LXVIII. v i n d h a c h t a l l o r d h a c h t v a n d e r d
v a n d e r d v a n d e r d v a n d e r d v a n d e r d
Dat alle Vonnissen diffinitive by Schout / Schepenen /
ooste Gebupren in eene sake eens gewesen zynde / egeene van
partpen en sal anderwerts voor 't Gerechte van d' selve saecke
voorder vervolgh moghen doen / noch aldaer dinghen boven
voordeel / maer die hem dunckt bestwaert te zijn / saldaer van
mogen berdepen aen den Hove Provinciael van Otrecht / of-
te andere heire immediate superieure bancken / daer aen men
van oudts ghewoonlijches te appelleren.

LXIX. v i n d h a c h t a l l o r d h a c h t v a n d e r d
Wel-verstaende datmen van eghene interlocutoiren en
sal moghen appelleren / ten ware d' selve hadden / in diffi-
nitiva / ofte dat yn tot diffinitive niet en ware reparabile.

LXXII.

Item / dat het voordeel 't welck beeoepen werdt by den Schout ofte Secretaris ende twee Scheperen ofte Bupren in handen van den Gressier van den Hove ofte zyne Substituut ofte van den gheenen daer aen 't voorzchreven vonnisse sal wesen beroepen over-ghebracht sal worden / ten langsten binnen xijj. daghen naer d' insinuatie aen hun ghedaen/ met al het beschept dat sp van partyen ontfangen sullen hebben / met affirmatie by eede van dat daer van niet en es veraindert ofte vermeerdert.

LXXIII.

Ende sullen daer over betaelt werden van elcke myle ge rekent als boven den Schout ofte Secretaris met een van de Scheperen ofte Bupren met iij. stup, sonder dat sp eenige reer-kosten sullen mogen genieten.

LXXIV.

Ende indien den Schout ofte Secretaris / ende Scheperen ofte Gebupren van sulcks te doen bleven in gebreke/ so sullen sp verbeuren acht Carolus gulden ende acht stupvers/ ende daer-en-boven ghehouden wesen partyen hare schade en interesse te betalen.

LXXV.

Ende omme te verheuden dat niemand lichtveerdelyck en onberadelijck hen en begheve tot het sustineren van eenighe processen/ so sullen partyen over al hebben te achter volghen het Placcaet noopende die voorten van den processen by ons vpt-ghegeven den xijen Decembbris rve drie ende megentigh

lestleden/ende sal daerenboven van nu voorts aen den genent
die mette kosten sal werden gecondemneert / 't zy hysfcher
es ofte verweerdet/ten profuite van den Heere vanden Lan-
de ghecondemneert werden in eene pene van twee gulden
twee stuivers/ten ware die sake quame te excederen die som-
me van ihc gulden/in welcken gevallen die pene wesen sal vier
gulden vier stuip. ende in ghevalle van compensatie van kos-
ten/sal d'voorzij pene hy partpen gedraghen werden half ende
half.

LXXV.

Item/alle Sententien daer van niet gheappelleert en es/
't zy interlocutoire ofte diffinitive / sullen na thien dagen na-
de pronunciatie van dien ter executie werden ghestelt/in ma-
nieren hier na volgende.

LXXVI.

Den Schout ofte zynen geswoozzen bode (die gewoonlijck
es executie te doen) sal die personen van den ghecondemneer-
den ofte 't zynere woonplaetse den selven gecondemneerden
sommieren omme binnen xxiiij. uren 't in-houden van de
Sententie te voldoen / nae vermoegens schriftelijck vonnisje
hy den Secretaris hun daer toe te leveren tot koste van
partpe.

LXXVII.

Ende indien den voorzij tijt geexpireert zynde/ den gecon-
demneerden niet en betaelt/sal den exploiteur na die expira-
tie vande geprefigeerde xxiiij. uren anderde-mael versoecken
voldoeninge vande voorzij sententie.

LXXVIII.

Maer eben-verre den gecondemneerden noch blijft in ge-
breke/

hyke/ sal den exploiteur in ar reste ofte bewaerder handt nemmen des gecondemneerde's meubelen ende haeflycke goederen suffisant voor het achter-wesen van den Triumphant/ mitgaders voor de kosten van de executie/ ten ware die ghecondemneerde eenige suffisante meubele goederen den exploiteur bewese/ daer aen hy begeerde d' executie gedaet te werden die den exploiteur gehouden sal wesen den tijt ten weynigheten van ses dagē onverhoft te bewaren/ op avonture of den gecondemneerde middelretijt den Triumphant andersins quame te voldoen/ dan na d' expiratie vande ses dagen/ en na dat een Sonnendaeghs ofte rechtdaeghs ghebodt sal wesen gedaen / sal den exploiteur d' voorsz geereuteerde meubelen openbaerlijck verkoopen den meest daer voor biedende.

LXXII.

Ende indien de meubelen van den gecondemneerde niet genoech en waren tot voldoening e vande voornoemde sententie ende kosten van executie / sal den exploiteur stellen in arreste / eerst die enghene ende allodiale immeuble goederen van den selven gecondemneerde/ ende daer nae zyne thinsgoederen / erf-pachten / ende andere van ghelycke nature/ mitgaders die vruchten van de leenen successivelijck / ende voorts dock die leen-goederen/ ende dit al ter somme toe inde condemnatie begrepen mette kosten van executie / ende d'selue goederen openbaerlijck daer nae met drie Sonnendaeghsche ende drie rechtdaeghsche geboden aen malkanderen volgende hy opslaen van billetten/ verkoopen om gereet gelt den meest daer voor biedende.

LXXIII.

Wel-verstaende / indien het ghesubhasteerde goede op eenighe lasten ofte termynen / ofte oock supver ende sonder

termynen sal werden verkost / dat in allen gevallen eben wel
so veel ghereede penningen by den Kooper sullen werden be-
taelt/ ten minsten als die kosten van de executie sullen komen
te bedragen/die by den Kooper sullen werden betaelt in min-
deringe van zyne koop-penningen/ en dit al boven den veer-
tigsten penning/ die den selven kooper volgende die naer-
dere verklaringhe op den opheve van dien op den xijnen Fe-
bruarij/ 1593/ ge-emaneert gehouden es int gheheel te beta-
len/ sonder dat hem aen zyne koopinghen sulcks afslagh sal
hebben te strecken.

LXXXI.

Ende indien den Executeur niet engen Thinsgoets/ Erf-
pachts-goets/ noch Leengoets ghenoech en vint/ sal voorts
zyne executie dirigeren aende inschulden/ actien/ ende credi-
tien van den gecondemneerden.

LXXXII.

Die welcke nae een rechtdaeghsche ghebodt verkost sul-
len worden omme gereet gelt den meest daer voor biedende.

LXXXIII.

Ende so vere alle d'voorsz goederen van den gecondem-
neerden onder den selven Gherechten gheleghen niet suffi-
sant en zijn tot betalinghe van de voorschreven schulde/
sal als dan den ghecondemneerden gheapprehendeert ende
ghevanckelijck gehouden worden tot zijn selfs kosten/
wel-verstaende/ dat den Triumphant gehouden es tot ali-
mentatie ende onderhoudt van den Ghevangen te verschie-
ten's daeghs

ij, stup, viij, pess.

Dan

LXXXIIII.

Dan voor so veel aengaet d'executie van sententien/ daer
hy remant gecondemneert es omme yet te doen ofte te leve-
ren/sal den exploicteur nae voorgaende sommatie procederen
hy g'pselinge.

LXXXV.

Wel-verstaende/ even-verre den gecondemneerden occu-
pateur van eenige goederen hem afgewesen/ d'selue aen den
Triumphant niet over en levert/ ende die possesie van dien
niet en ontrumpt binnen den tijc van drie dagen/ nae die ge-
vane sommatie / dat den Exploicteur in presentie van twee
upten Gherechte den Ghecondemneerden ofte Occupateur
metter daet upp het voorzgoedt sal stellen/ ende 't selue hens
afhalen/ en den Triumphant daer inne stellen/ende 't voorzgoedt
hem leveren/ naer inhout van de Senteutie dien aen-
gaende gewesen.

LXXXVI.

Ende in andere saken daer remant es gecondemneert re-
keninghe te doen/ ofte eenigh ander feyt ofte werck te preste-
ren/ sal den Gecondemneerden op die kosten van thien stu-
vers 'sdaeghs g'pselt worden in een Herberge/ op pene van
drie gulden.

LXXXVI.

Ende so verre hy niet en compareert ten ghestelden dage/
ende aldaer gesocht zynde niet gebonden en worde/sal voortg
geapprehendeert ende binnen Utrecht inde Gysel-kamer ge-
bracht/ende aldaer gelept worden op twee stuvers acht pen-
ninghen 'sdaeghs tot 3pne kosten/ ter tijdt toe hy sal hebben
voldaen t'gunt daer inne hy gecondemneert es.

LXXXVII.

Ende even-verre den Gecondemneerden in de Herberghe
in gyselinge compareert / ende acht daghen aldaer gheweest
zijnde/den Tryumphant niet en voldoet/ sal in apprehensie
genomen/ ende in gyselinge t' Utrecht ghebracht werden op
twee stupvers acht penningen 'sdaeghs als vozen: wel-ver-
staende dat den Tryumphant aan den Weerdt ende Gysel-
meyster vast moet staen / ende verschieten die kosten daer op
by den Gecondemneerden sal hebben doen stellen.

LXXXVIII.

Die een maent tijds in gyselinge geseten hebbende / ende
blyvende in gebreke van d'voorz^s sententie te voldoen/ sal ten
versoecke van den Tryumphant 't feft ofte werck inde con-
demnatie begrepen getaxeert ende gestelt werden op eene pe-
cuniele somme/ daer toe den Tryumphant versoeck ghedaen
hebbende/ sal den Gecondemneerden werden gheadmitteert/
omme binnen den tijdt van veerthien daghen daer jegens te
debattheren.

CX.

Ende nadien d'voorschreven taxatie ende reductie op eene
pecuniele somme by den Gherechte sal wesen ghedaen/
sal den Tryumphant zyne executie mogen doen aan de goe-
deren van den Ghecondemneerden / sulcks als hier vozen es
geseydt.

CXI.

Blyvende niettemin ende even-wel in hechtenisse tot dat
d'executie geperficeert/ en den Tryumphant voldaen sal zijn.

Over

X C I I.

Over al' welck den exploiteur voor die sommatie sal heb-
ben eenen halven stup.

X C I I I.

Ende van 't executeren/ ————— iiiij. stup.

X C I I I I.

Ende en sal den Executeur 'tsalaris van zyne executie niet
moghen eysschen/ voor ende aleer hy deselve executie sal heb-
ben gedaen/ ten ware d' voorsz executie ofte deur consent van
den Triumphant/ ofte ter oordonnantie van de Overigheyt
werde geschorst.

X C V.

In welcken ghevalle hy by provisie sal worden gheloont
by den Triumphant daer mede den Executeur hem over al
sal laten ghenoegen/ op arbitrale correctie/ indien hy anders
dede/ ofte meer der belooninghe quamte te eysschen ofte ont-
fangen.

X C V I.

Item/ sal den Exploiteur schuldigh wesen zyne executie
te doen/ maer dat hy by partpen daer toe sal wesen versocht/
so haestelijck als hem doenlijck es/ ende by executie eenighe
penningen ontfangtn hebbende / 'tyn int geheel ofte voor ee-
nige gedeelte/ sal den Exploiteur gehouden wesen/ mede op
pene arbitraire d'selue binnen drie dagen daer na te leveren in
hande vanden Triumphant.

X C V I I.

Ende op ghelycke pene werdt verboden den executeur

den ghecondemneerden eenigh upstel te gheven / ofte eenigh giften ofte gaven van hem te ontfangen.

¶ C V A I I I.

Dan sal hem contenteren met het salaris hier boven ghekeert.

¶ C A X.

Voorste ordonneren ende statueren wþ / dat onder veder Gherechte sal wesen ende in eene kiste belloten bewaert worden een pertinent Registre ende Gherechts-boeck / daer inne den Secretaris ghehouden sal wesen te schryven alle Over-giften/cessien/ Maecken/ Woedel ende andere schependingen/ Renunciatien/ vertichten/ verbanden ende plechten personele / ende oock van goederen 't zþ d' selve zijn generaal ofte speciael / ende voorste generalijck alle gerechte lijkche acten hoedanigh die zijn ofte ghenomineert sullen mogen worden / 't zþ daer van brieven sullen wesen ghepasseert ofte egeene. Van welcke Registre ende Gerechts-boeck/ende oock mede van de rekeningen/ set-cedulaen/ gader-cedulaen/ ende diergelycke Geschriften/ so wel van den genen die voor date deses gepasseert zijn/ als die noch gepasseert sullen werden/ den Secretaris tot gerieve van partyen een dubbelt onder hem hebben ende bewaren sal.

C.

Ende sal den Secretaris by hem selven ende sonder het overstaen van den Schout ofte Gherechte / partyen sulcks begeerde/daer up geven extract t' heuren koste / ende over elcke blad schrifts by den ghenen (tot wiens behoeve t' selve schryp

schrypden sal staen te doen /) beraeke worden met ander halve
stipver. Ende soo verre in t'ghene voorz es byden Schout ofte
die vanden Gerechte ofte Secretaris eenighe faute ofte ge-
breck in desen sal wesen getoomeerte / soo sullen in sulcken
ghevalle den voorn Schout / Gerechte / ende Secretaris res-
pectibelyck daer over arbitralijck werden gecorrigert / ende
daerenboven betalen die kosten / schaden / ende interesse van
partpen.

C II.

Item sullen den Secretarissen gbehouden wesen partpen
sulcx versoekende ten langsten binnen den tijt van veerthijs
daghen nae het passeren vande voorschreven ghorechtelijcke
acten ofte brieven / te leveren acte ofte brieven in behoorlycke
forme ende volcomelijck ghepersoneert / ende beseghelt daer
seghel noodich is / op pene dat den selven tijdt overstreecken
zijnde / ende den Schoudt / Gerechte / ende Secretaris / ofte
remanden van hunlunden in ghebreecke zijnde / van zijn
ositie daer inne te volcommen / sullen d'voorn Schout / Ge-
rechte / ende Secretaris / ende elcx van hunlunden int byson-
der gehouden wesen partpe gheinteresseerde te betalen heure
schade ende interesse die de selve partpe selfs by eede sal mo-
ghen begroten / ende boven dien sullen zy noch arbitralijck
werden ghecorrigeert naer exigentie vander saecke.

C III.

Item spo manneermen ten platten Lande van Utrecht
recht houden sal / sullen den Schout ende Schepenen ofte
Wuyzen recht beginnen te doen smorgheng omtrent thien
uren /

uren/ ende en sullen (sittende den Gerechte ende terwile
men recht doet) niet moghen drincken / op pene vanter ver-
beuren eene gulden voor elck vanden ghenen die contrarie
vandien sal commen te doen / d' een helfte tot behoef vanden
Heere/ ende d' ander helfte tot behoef vanden Aenbryngher.

C V I I I.

Ende sullen den Schout ende Gerechte mitsgaders den
Secretaris hun alomme onpartijdich draghen.

C V I I.

Ende sulcx en sal den Schoudt met ghene van partpen te
vooren verdeding maecken van eeniche boeren ende bren-
ken/ ende indien hy anders dede/ sal tot behoef vanden Heere
vanden Lande verbeuren ses gulden ses stuwb. ende daeren-
boven arbitralijcke gecorrigeert worden.

C V I I I.

Ende indien eenich van partpen ofte heure Woorspraek-
ken voordien Gerechte sjiurieulijck spraecke op zijn jeghen-
partpe/ ofte opden Schoudt/ Scheperen/ Bupren ende Se-
cretariissen ofte pemanden van dien/ d' selve sal verbeuren toe
 behoef als vooren/ vier gulden vier stuwers/ ende daerenbo-
ven arbitralijck gecorrigeert werden/ nae gelegenheit van
der saecke.

C V I I I.

Des sal eenen peghelycken wypstaen by hem selven ofte
deur eenen Procureur zyne saecke te bedinghen ofte te doen
bedinghen/ sonder pemanden te sjiurieren ofte te lasteren/

op

op penne van twee guld. twee stijvers elcke repse te verheuen
ten hysden gheden die daer over sal wesen achterhaelt ende
voorts dat hy daerenboven arbitralijck sal werden gecorri-
geert.

C D I A I.

Item als peemandt Landt/ epghen/ ofte erf overghevien/
verbinde ofte bestwaren wil / sal t' selve doe voor den Schout
ende ten minsten twee Schepenen ofte Bupzen ter plaatse
daer t' Landt ofte erf gheleghen es / daer van den Schoudt
sal hebben van eenen over-ghever drie stijver / enice elcks
van de Schepenen ofte Bupzen / ende den Secreta-
ris/ ander-halve stijv.

C D I B.

Maer even verre / daer twee ofte meer overgevers zijn
van een hups/ erf/ ofte stuck goets sullen d' voorzchreven heu-
gen dubbelt wesen / ende sal alsulx den Schout hebben eeng
ses stijvers / ende d' Schepenen / Bupzen ende Secretaris
naer advenant / sonder meer ende over al sonder eenige teer-
costen te genieten.

C E.

Dan indien peemandt den Schout ofte Schepenen ofte
Bupzen ende den Secretaris versouckt dat zy soude commis-
binnen Utrecht ofte in een ander Stadt/ plaatse/ ofte Dorpe
inden Lande van Utrecht gesitueert omme aldaer overgiste
ofte plechte te ontfanghen / sal hem hysden werden betaelt
dubbelt gelt.

C F A.

Ende daer-en-hoben over elcke mple wech ende weder/

den Schout / Scheperen / ofte Buren / ende den Secretaris
elcks drie stuivers / des en sullen zp over alle geene teer-ko-
sten mogen eysschen ofte genieten.

.3113B

C X I I .

Item / van een overgiets brief te besegelen / t zp datter
veel Overgevers zijn ofte een alleen / sal den Schout hebben
twee Carolus gulden ende twee stuivers.

Item / van een overgiets brief te besegelen / t zp datter
veel Overgevers zijn ofte een alleen / sal den Schout hebben
twee Carolus gulden ende twee stuivers.

Maer van d' overgiete van een hups / ofte van eene plechte
te / mit hypotecqz tot jaerlycke Rente ofte Erf-pacht / sal
den Schout voor zijn zegelen hebben eenen gulden eenen
stuiver.

Ende van eene simpele plechte op seeckere daghen / sonder
hypotecqz / sal den Schout voor zijn zegelen hebben drie
stuivers.

C X V .

Ende den Secretaris sal hebben van een overgiete / plechte
ende anders te concipieren / ende in francijn te schryven /
eenen gulden eenen stuiver.

Ende den Secretaris sal hebben van een overgiete / plechte
ende anders te concipieren / ende in francijn te schryven /
eenen gulden eenen stuiver.

Alle welcke onkosten van 't schryven ende registreren der
brieven / mitgaders van 't zegelen van dien / sullen betaelt
worden by den genen die den brief begeert.

Item /

Aganhaer ten ruyt d'cken **C E D I G** h'lyc h'lyc h'lyc h'lyc
s'g'd
Item / sullen die Knechegens ten platten Landen van
Drech't / mündigh ende vnto Vooghdope zijn op hare twintig
jaren. **C E D I G** h'lyc h'lyc h'lyc h'lyc
s'g'd
Item / vng'van s'g'd
C E D I G h'lyc h'lyc h'lyc h'lyc
s'g'd
Ende die Maeghdeken tot hare achthien jaren.

《美術》

Maer sy en sullen gheene van bepden haer goedt ofte erf
mogen verkoopen/beswaren/ ofte veralieren voor heur-lap-
der twintigh jaren / dan by consent van hare naeste vrien-
den. C. F. 1611
Door ts aen-gaende die delicten die ten platten Landen
komen te gheschieden/ aenmerckende dat by d'oude Ordene-
nantie over d'voorzeyde platte Landen die heurke van
den ghenen die uyt toornighe moede een ander vechtende
met een wipste slaet / ghestelt is op thien stuivers / indien
hy messe treckt op eenen Carolus gulden / ende even-verre
hy remanden daer mede wondt / op twee Carolus gul-
den/ ende op arbitrale correctie. Ende bevindende tot onsre
groote bedroeffenis / dat het ghevechte / die doodslaghen/
fortsen / gheweldten / ende andere insolentien / mesusen
ende delicten / sedert elijcke Jaren herwaerts in dese Lan-
den grootelijcke zijn vermenighvuldight : Omme daer
jeghens te voorsien / hebben wy op den vijsden Januarij/
xviij twee ende tneghentigh uyt-ghegeven / ende in den
Lande van Utrecht doen publiceren secker onse Placaet
jeghens den Doodslaghers / Moetwillighen ende andere

Quaetdoenders gheinscbeert / 't welck w^p nu onlangs
hebben doen resumeren/ amplieren/ ende be nessens dese i re-
ratidelick doen publiceren in date den xxijen Martij deses
loopende jaers v^t vier ende meghentigh / waeromme ten
epnde den in-houden van dien ernstelijcke nae-ghegaen ende
onderhouden worde : Ordonnaeren ende statueren w^p oock
mits desen / dat eenen pegelijcken die 't selve aen-gaet/ ende
in toe-komenden tyden aen-gaen sal / hem nae vermooghens
't voorz placaet van den xxijen Martij / i s 94. sal hebben
te reguleren.

C X E I.

Item/ sullen d'voorschreven Schouten des versocht zyn-
de / gehouden wesen den Gecommitteerden van de Staten
ofte heire Ghedeputeerden / insghelycks die van den Hove/
ende sonderlinge den Procureur Generael/den Maerschale-
ken/Waillue ende Orost^en/ende heire Substituten / mitsga-
ders den Panders / so wel van den Staten als van den Ho-
ve voornoemt/ alomme voor te staen ende te adsisteren/ oock
mede int vanghen ende apprehenderen van alle delinquan-
ten ende anderen personen/ daer toe sp^elupden respectivelijc-
ke sullen wesen ghelaest.

C X E I I.

Sullen noch d'voorseide Schouten heire Officien per-
soneelick bedienen ende in loco resideren/sonder dat sp^e d'selwe
heire Officien aen anderen sullen moghen over-setten/ofte
bp andere laken bedienen/ op pepne dat al Acten die bp ande-
ren dan bp hen-lupden in persone sullen wesen gecelebreert/
gehouden sullen w^tzen voor alsulche daer over den Schout
niet en heeft ghestaen/ ende voorts op pepne dat die Schou-
ten daer inne misbruyckende van heire-lupder Officien sul-
len

len werden ghepriueert / ten ware d'selue Schouten by de
Staten anders ware geconsenteert.

C X X I I .

Ende dat d'selue Schouten contrabenerende 't ghene
voorz staet / gehouden sullen wesen partyen upr heure enge-
ne goederen heur-lupdet interesse ende schade te refunderen.

C X X I I I .

Hullen noch d' voorschreven Schouten / Gherechten/
Bupren / ende Secretaris niet moghen staen over eenighe
donatien/deplingen/verkoopinghen/oste andere contrachten
ende handelinghen / noch over eenighe Transporten ende
Cessien van eenige beterschappen directelijck oste indirecte-
lijck contrarie voor-gaende placaten ghepractiseert / dan
sullen hun dien aen-gaende / ende voorts over al reguleren/
nae vermogens het Placaet/nopende die abusen ende andere
inconvenienten van den Bupsluinden / ende anderden onder
pretext van beterschappe ende andersins gepleeght wesende/
in date den xxen Aprilis 1592. ende d' Ampliatie daer op ge-
volght/ in date den xvijen Aprilis 1593.

C X X V .

Hullen voorz d' voor-noemde Schouten / Gherechten/
Bupren/ Secretarissen/ Gerechts-boden / ende alle opghese-
tenen van den platten Lande van Utrecht in 't ghene daer
over by desen niet en werdt ghedisponeert over al nae-gaen
ende achter volghen generalijcke alle voorgaende placaten/
Statuten ende Ordonnantien van den Staten voorz-noemt
ende heuren Ghedeputeerden/ende bysonder mede het plat-

caet ende die naerdere verklaringe vanden veertigsten pen-
ninch / in date den xijnen Maer / xv^e xciij. ende den xijnen
Februarij xv^e xcij. respectivelick / ende goede toe-sichte
drachten / dat d' selve by anderen oock werden achtervolgh't/
op die penen daer inne gestelt / ende anderen nae ghegent-
heyt van der saecke noch te stellen.

C X X V I I A.

Item / wes verstaende soude moghen worden in dese ende
by d' voorz; placaten ende Ordonnantien gheommitteert
regiu / daer inne sullen d' voorzende Schouten ende heure
Gherichten ende Bupren / mitgaders den Secretarissen
Gherichts-boden / ende anderen aldaer te doen hebbende/
by provisie observeren ende nae-komen d' Ordonnatie der
Stadt Bredt.

C X X V I I A.

Item / sullen d' Staten ofte heure Ghedeputeerden / ende
den Heeren hooghe ende leeghe jurisdictie in den Lande van
Bredt exercerende / mitgaders den Ambachts-heeren/
heure respective Schouten / Gherichten ende Secretarissen/
mitgaders heure Gherichts-boden over die contraventien
ende omissien van een peder der Articulen ende poincten
voor-ghenoemt / boven die penen hier vozen gestelt / moghen
multeren ende corrigeren / sulcks als in redene bevonden sal
worden te behoren.

C X X V I I A.

Ende soo verre d' voornoemde Heeren ende Ambachts-
heeren in de observante van dese Ordonnatie sullen wer-
den bevonden te wesen negligent / so sullen sy daer over ern-
stelijck

stelijck werden vermaent / ende bliphende in ghebrecke nae
ene vermaninge hym daer over geinsinueert / sullen d' voor-
genoemde Staten ofte heure Ghedeputeerden voor die reyse
tot kosten van den selven Heeren ende Ambachts-heeren/
jegens alsfodanighe faulte voorsien.

anno 1515 P.C. 11. mense CXXV.

Ordonneren daeromme ende bevelen den eersten ende
andere Raden van den Hove van Utrecht / Item alle den
Maerschalcken / Bailluen ende Oosten van den Lande
van Utrecht / mitgaders alle den Vasallen ende Onder-
saten van den selven Landen / ende anderen eenighe Ghe-
rechten daer inne hebbende / ende voorts allen anderen
Schouten / Gherechten / Gheworens / Officieren / Justi-
cieren / Opghesetenen ende Onderdanen van den Lande
van Utrecht / dese Ordinancie als een ewigh edict ende
statut / ende alle d' voorsz poincten ende Articulen / ende
elcks van dien van nu voorts aen onverbreecklijck ende van
pounce tot poinct te onderhouden ende te doen onderhou-
den / procederende ende doende procederen jeghens den
Overtreders van dien / by executie van de penen daer inne
verklaert / niet jeghenstaende eenighe costupmen / usantien/
ofte andere stplen / contrarie desen tot noch toe ghebruycket/
die by dese Ordinancie worden ghederogeert : Ende heb-
ben niettemin de Staten voorgenoemt / aen hym ende heure
Ordinaris Gedeputeerden gereueert d' interpretatie ende
verklaringe van alle duyster hepden die ypt dese Ordinancie
soude moghen sprynten / mitgaders d' Ampliatie / Cor-
rectie / ende Alteratie van dien.

CXXX.

Ende op dat niemandt van 't ghene voorschreven staet/

F

ignor-

L60520-7

ignozantie en hebbe te pretenderen : Onthieden wþ den eersten ende andere Raden van den Hove van Utrecht / dat spesen alomme in deselve Landen/daer men ghewoonlijck es publicatie te doen/doen verkondigen ende publiceren/want wþ sulcks voorz d'voorz Landen / ende den Aenghesetenen van dien bevinden oorbaerlijck te wesen.

Shedaen t' Utrecht den xxijen Martij / XVe vier ende negentigh.

Onderstont :

Ter ordonnantie van myne voorgenomen
de Heeren die Staten.

Ende was ondertekent/

G. de Ledenberch.

Ende was bezegelt met een opgedrukt
Zegel in rooden Wasse.